

Слободан Ђ. Продић^[1]

Факултет за европске правно-политичке студије
Београд (Србија)

УДК 159.942.5:2

004.896

Прегледни научни рад

Примљен: 12.06.2024.

Прихваћен: 09.07.2024.

doi: 10.5937/napredak5-51599

Страх од вештачке интелигенције инициран верским осећањима

Сажетак: Вештачка интелигенција представља својеврстан феномен који у значајној мери утиче на савремено друштво. Као нешто што је релативно млада појава, вештачка интелигенција унутар заједница које пролазе кроз процес десекуларизације, она неминовно доводи до питања како је и на који начин прихватају верујуће особе. Мишљења верника о вештачкој интелигенцији су подељена. Код одређеног броја њих она изазива страх и крајње негативна осећања. Најчешћи разлог за то је недовољна упућеност у то шта је вештачка интелигенција и какво је њено место у савременом друштву. Када говоримо о верским заједницама, огромна одговорност у односу према вештачкој интелигенцији заправо је на свештенству и његовој спремности да о њој разговарају с људима који су им поверени на духовно руковођење.

Кључне речи: вештачка интелигенција, религија, страх

1. Уводне напомене

Вештачка интелигенција (у наставку рада: ВИ) несумњиво је област о којој се, с пуним разлогом, данас често говори. Разлог за то јесте околност да ВИ сваког дана постаје све присутнија у најразличитијим областима живота и да је, као таква, нешто што привлачи пажњу безмало целокупног друштва. ВИ је реалност и као таква остаће део

друштва. Оно у чему је ВИ увелико пронашла своју позицију превасходно су области различитих видова индустрије, здравства...

С друге стране, ВИ приметно проналази своје место и у другим сегментима који су, назовимо их тако, ближи обичном човеку. Ова чињеница у значајној мери допринела је томе да се управо унутар најширег слоја друштва, то јест особа које заправо нису уско специјализоване,

[1] porodicaprodic@gmail.com ; <https://orcid.org/0009-0007-2297-7460>

па самим тим и нису у довољној мери упознате о томе шта је ВИ и које су области у којима се она примењује, појави осећај страха који је карактеристичан за суочавање с непознатим (Luknar, 2023, str. 151–152). У овом сажетом раду намера нам је да се усредсредимо на само један од видова страха које примењујемо код особа које се по први пут сусрећу са ВИ или су пак само слушале или читале о њој, а то је страх инициран верским осећањима. У друштву попут нашег, то јест у друштву које је, статистички посматрано, веома религиозно и у коме, према подацима од пре неколико година, 72% људи себе декларише као верујуће особе, постоји потреба да се обрати пажња на детаљ као што је страх од ВИ потакнут верским осећањима, те да се предузму одређени кораци како би тај страх био контролисан и појединца не би доводио у стање нелагоде.^[2]

2. Феномен страха у хришћанству

Значајан део историчара религије заступа становиште по коме је религија, у различитим формама и системима, нераскидиво повезана с човеком још од најстаријих времена. За верујућег човека она постоји још од момента његовог стварања од стране Бога, док за оне који нису верујуће особе, религија јесте човеков одговор на појаве које није био у стању да контролише, а за које је поверовао да долазе од неке више силе (Prodić, 2024, str. 7). Не упуштајући се дубље у решавање питања који је од ова два приступа

религији и њеном постојању у људском друштву старији и, да тако кажемо, научно утемељенији, оно шта се издваја као елеменат присутан у оба поменута става управо је постојање страха од онога шта човек сматра натприродним. Овај страх можда је најбоље дефинисан управо у хришћанству, то јест у терминологији Православне цркве где срећемо веома интересантан термин, а то је богобојажљивост.

Верујући човек прихвата догмат о томе да је целокупан свет, па самим тим и човек, заправо творевина Бога. Као таква, од Творца је добила јасан и недвосмислен задатак: „Рађајте се и множите се, и напуните земљу, и владајте њом, и будите господари од риба морских и од птица небеских, и од свега звериња што се миче по земљи“ (Постање, 1, 28). Једноставније речено, Бог као творац свега, према хришћанској вери, човека је поставио на позицију одговорног господара целокупне творевине. Такође, а то је нешто што савремени човек неретко „заборавља“, Творац је човеку ставио у удел и то да буде господар над самим собом, то јест над својим помислима, речима и поступцима. Мање или више свакоме је познато библијско казивање о грехопаду и његовим последицама. Овај акт прародитеља представљао је суштински битан однос човека према Богу и однос Бога према човеку. Човек, односно Адам и Ева прекршили су заповест Творца и због тога су изгубили непосредни однос с Њим који су имали пре пада у грех. С друге стране, Бог као Творац човека, њега (човека) не оставља без могућности да поново васпостави

[2] <http://www.o21.rs/story/Info/Srbija/105636/Koliko-ljudi-u-Srbiji-je-religiozno> (приступљено 12. 5. 2024).

однос какав је постојао пре грехопада јер, како ће се то пројавити обећаним доласком Спаситеља света, Господа Исуса Христа, Његовим васкрсењем, устројењем евхаристије и цркве, свакоме од нас као потомцима прародитеља, пружена је могућност да реализује заједницу с Богом у Царству небеском.

Ово су, у најкраћем, аксиоми хришћанске сотериологије и есхатолошке димензије православне вере. Оно што је на одређени, веома конкретан начин, свеприсутно као сегмент процеса спасења, између осталог, јесте и нужност постојања страха у човеку. Овај страх пројављује се на више начина, а у вези с темом о којој говоримо реч је о страху усредсређеном на то да човек, као појединац који се труди да задобије спасење и поново буде у заједници с Творцем, од Творца не буде препознат као Његов у суштински битном тренутку. Тренутак на који мислимо јесте време када човекова душа, након разлучења од тела, долази пред Господа у нади да Он, као Судија, ту личност препозна или не препозна „као свог“, као некога ко је вером у Бога уложио труд да овоземаљски живот проведе у чињењу свега онога шта се од верујућег човека очекује у процесу спасења.^[3] Управо у поменутом процесу спасења, који иначе траје током целокупног човековог живота, страх од тога да се не буде с Богом представља срж онога шта одређујемо термином богобојажљивост. Управо у наведеном страху, између осталог, своје утемељење има човекова потреба за трудом (ортопраксијом) који подразумева испуњење различитих заповести

Божијих како из времена Старог, а поготово из времена Новог завета Бога са човеком.

3. Хришћански морал као стабилизатор пред изазовима и искушењима

Свако од нас се небројено пута до сада срео с термином морал. У основи овај израз, из перцепције хришћанске вере, подразумева скуп прописа који веома конкретно постоје као одређена врста стабилизатора који има задатак да човека одржава унутар, сликовито речено, граница простора у којима се он може остварити као Богом створено биће, као круна Божије творевине. Морал је неопходност у односу човека према Богу, према ближњем (другим људима) и у односу према самом себи. Са овако значајним одредницама, наравно, уколико морал посматрамо из перцепције верујућег хришћанина, постаје јасно што постоји конкретна веза између етичких/моралних норми и раније поменуте богобојажљивости. Сведочанство тога данас јесте још увек доминантна хришћанска утемељеност европске цивилизације, базирана управо на библијским вредностима. Упркос све израженијем атаку на поменуте вредности, европско друштво још има осећај самоодговорности али и промишљеност у изазовима које са собом доносе одређене ситуације или, речено речником богословља, искушења. Илустрације ради нагласимо следеће: друштво на поменутом простору у мањој или

[3] Дobar пример било би новозаветно казивање о лудим и мудрим девојкама (Мт. 25, 1–13).

већој мери још увек реагује на чињење неправде према другом/другима пре свега у свакодневним ситуацијама. Емпатија која се примећује свој фундамент у великој мери има у хришћанству, то јест у свесности појединца о постојању недвосмислене заповести о хришћанским врлинама, чија реализација у свакодневном животу представља својеврстан бедем пред искушењем себичности или било ком другом облику склирокардије. Наиме, „окамењеност срца“, што би био буквалан превод поменутог грчког термина, заиста представља илустративан пример за стање у коме се данас налази значајан део популације и који, нажалост, као да постаје доминантан у многим деловима нашег континента.

С друге стране, намеће се питање каква је повезаност хришћанског морала и једне новине каква је ВИ. Пре свега потребно је запитати се да ли је ВИ један од изазова или, боље речено, једно од небројених искушења с којима се суочава појединац али и друштво у коме он обитава. Посматрано из угла православног богословља ВИ заиста јесте и изазов и искушење. Уколико је посматрамо као изазов, тада она постаје нешто што се може подвести под једну у низу појава које човека (подједнако и мушкарца и жену), речено предивном српском речју, примамљују к себи. ВИ је свакако „лепа на око“ и „милина ју је гледати“ (Постање 3, 6). Као таква, она лако може прераси у оно што подразумевамо под појмом искушење. Наиме, небројено је ствари и појава што их је човек из само њему познатих разлога употребио и употребљава на начин који није добар, на начин који је подједнако усмерен на то да нанесе штету другима али и њему самом. Једноставније речено, небројено је ствари што их је човек злоупотребио.

Сама реч злоупотреба настаје из два по човека значајна термина – зло и употреба.

Употреба подразумева коришћење, подразумева остварење помисли и идеје која се појавила код неког појединца или више њих и која потом прераста у делање, постаје опипљива и која, као таква, резултира одређеном манифестацијом.

С друге стране, термин зло је од суштинске важности не само када говоримо о ВИ него и о другим достигнућима што их је човек, управо захваљујући разуму подареним од Творца, у току своје историје реализовао најчешће с разлогом да му буду на корист, да му буду на добро, да му олакшају егзистенцију на Земљи. Ипак, под константним присуством искушења, многобројна достигнућа проистекла из умног делања човека и његове вештине, прерасла су у нешто деструктивно, разарајуће и, поврх свега, душепогубно. Да ли би до тога дошло да је појединац (или више њих) био омеђен хришћанским моралом? Управо ово питање и јесте од суштинске важности за тему о којој говоримо.

5. Оправданост и неоправданост осећаја страха од вештачке интелигенције

Мала је вероватноћа да ће неко у коме нема осећаја богобојажљивости уопште размишљати о ВИ и страху од исте. Штавише, уколико обратимо пажњу на стереотип којим највећи број нас доживљава стручњаке из домена информатичких и електронских технологија, а то је да су то особе које су хладне и готово

бездушне и које у својим главама размишљају искључиво о бројевима или формулама с тек мало или неретко без емпатије, није тешко разумети због чега имамо одређену врсту страха од њих. Ово што смо навели о људима од науке свакако је предрасуда која је значајним делом настала захваљујући, на пример, филмској индустрији. Наиме, небројено је филмских остварења у којима су сцене где у лабораторијама истраживања обављају особе у белим мантилима усредсређене само на пројекте и реализацију понекад чудних и деструктивних идеја. С друге стране, ако оставимо по страни фикцију која је тако карактеристична за филмску уметност, потребно је узети у обзир фактор прошлости, то јест човеково сећање на догађаје који су се збили и који су у пракси показали да је крхка и лако преступљива граница између хумане и нехумане употребе одређеног научног открића. Управо код значајног броја верујућих људи ова искуства, кроз која је прошло човечанство, остављају не само „горак укус у устима“ него, штавише, изазивају страх који је у основи страх од злоупотребе ВИ.

Заједнице верујућих људи па самим тим и Црква, у смислу какав она има у православној теолошкој мисли, неретко се посматрају, најблаже речено, као конзервативне и „назадне“, то јест као заједнице које коче прогрес. Као и у много чему другоме, тако и у оваквој претпоставци постоји део истине. Наиме, поготово у друштвима која пролазе кроз процес десекуларизације (међу којима је и друштво у Србији),

ми препознајемо својеврсне знакове елитистичке херметизације и постојање својеврсне културе затвореног друштва. С друге стране, не треба сметнути с ума да управо појединци, пре свих они који су високо позиционирани у јерархијској структури верских заједница, они који су, да тако кажемо испред свог времена, не само да приметно подржавају техничко-технолошки напредак цивилизације него га и сами оснажују својим радом (илустративан пример јесте свештеник Павле Флоренски). Наравно да су поменуте особе процентуално у мањини, али ипак их треба поменути не само да би се показала њихова приметност у домену науке, него, штавише, како би се указало на то да религија и религиозност не представљају препреку за бављење неким другим областима попут уметности,^[4] науке и слично.

Оно што је потребно нагласити у вези са стемом о којој говоримо јесте околност да сумноге верске заједнице, из њима знаних разлога, себе реално оградиле у некакав свој ареал у коме се добро осећају. Резултат тога, између осталог, јесте и то да те и такве заједнице заиста тешко, а неретко и са отвореном одбојношћу, не прихватају оно што водећи људи заједнице препознато као нешто што је „лоше“. Својевремено је, на пример, унутар одређених протестантских заједница њиховим следбеницима било забрањено да прате телевизијски програм (Ђурђевић, 2004, стр. 125). С друге стране, појавом и ширењем рачунарске индустрије и препознавањем могућности за зараду, у појединим протестантским заједницама

[4] Искористимо прилику да поменемо епископа др Иринеја (Ђирића) кога је пре неколико година СПЦ канонизовао и прогласио за светог и који се успешно бавио сликарством.

некадашње СФРЈ окрећу се хардверском сегменту рачунарске индустрије јер, како су сматрали, он има другачији смисао „гледања у екран“. Као резултат промена, конкретно у адвентистичким заједницама, долази до мењања става у односу према телевизијском и радио програму.^[5] Истовремено, овакав однос, али у сасвим супротном смеру када говоримо о односу према телевизији, електронским медијима па и према ВИ, данас је уочљив у једном делу православних хришћана. Наиме, поготово од краја 90-их година прошлог века, ако се усредсредимо на простор некадашње СФРЈ и држава које су проистекле из њеног распада, унутар корпуса православних хришћана долази до појаве и јачања покрета тзв. зилота. Реч је о особама које су заговорници, назовимо је тако, „тврђе“ струје у практиковању вере. Уколико оставимо по страни њихов однос пре свега према вишој јерархији и одређеном делу свештенства СПЦ, унутар ових парасинагога (Јевтић, 2020) у пуном смислу речи, долази до приметне промене односа према, на пример, савременим технологијама.^[6] Осим фамозног „гледања телевизије“, то јест негативног става према садржају телевизијског програма (конкретно појединци не прихватају да у својим домовима имају телевизијски пријемник), ове особе имају јасно пројављен негативан, а могло би се рећи и непријатељски став према одређеним медицинским елементима савремене цивилизације (првенствено према вакцинацији деце). Такав став имају и према ВИ

јер сматрају да је реч о елементима који настају и постоје са разлогом а то је да промене/угрозе човечанство. Оно што је интересно када говоримо о зилотима јесте да безмало свака особа која је део оваквих заједница „постоји“ по друштвеним мрежама и да активно користи мобилне телефоне помоћу којих употребљава интернет. Ово је, само по себи, прилично снажна контрадикторност и свакако представља посебну тему за истраживање.

Уколико се вратимо на питање страха религиозних особа од ВИ, примећујемо да је страх од ње истовремено и оправдан и неоправдан. Оправданост или неоправданост страха верујућих особа од ВИ у основи је заснована на проблему злоупотребе, конкретно злоупотребе ВИ у оним сферама у којима би она могла бити или пак јесте усмерена против човека. Реална оправданост овог страха проистиче из искуства кроз које је пролазило и пролази човечанство. На пример, развој истраживања атомске енергије чини се да је одвећ лако био преусмерен према њеној деструктивној, разарајућој примени, то јест уништењу човека/човечанства. За верујућу особу само постојање ВИ и њена све шира примена у свакодневици изазива nelaгoду најпре у вези с тим ко ће и на који начин њу увести у друштво или, једноставније речено, ко је тај ко ће „контролисати контролоре“. ВИ, како се представља најширем аудиторијуму, тежи ка томе да постане човекова творевина која ће, из перспективе верујуће особе, контролисати или егзистирати скупом с човеком

[5] https://www.adventisti.net/o_nama/verovanja/zivot/hriscansko-ponasanje/ (приступљено 28. 5. 2024).

[6] <http://www.eparhija-prizren.com/sr/vesti/episkop-atanasije-artemijeva-sekta-parasinagogaparcrkva/> (приступљено 13. 5. 2024).

Слободан Ђ. Продић

Страх од вештачке интелигенције инициран
верским осећањима

као Божијом творевином. Значајан проценат верујућих особа, на питање о ВИ и њеној широј примени у свакодневици, поставља себи и другима питање да ли су контролори ВИ особе које се у животу и својој професионалној делатности руководе моралним нормама религије. На пример, да ли је њима, особама које обликују ВИ, а припадају јудаизму или хришћанству, шеста Божија заповест „не убиј“ нешто чега се они придржавају у свом животу (Janковић, 2010, str. 81–82). Да ли је њима, ако су следбеници ислама, иста ова заповест, такође нешто чега се

они искрено придржавају (Halilović, 2016, str. 7). Верујуће особе такође забрињава, па самим тим и код њих изазива осећај страха, питање о томе како ће и у којој мери ВИ утицати на многа друга етичка питања која утичу како на друштвена кретања, тако и на сваког од нас понаособ. Неоспорно је да ВИ има огроман потенцијал у суштински важним елементима живота, на пример у медицини. Штавише, могућност превида неког проблема у радиологији код ВИ приметно је мања неголи код специјалисте ове области који, на пример, данас обави мноштво прегледа и услед исцрпљености

| 125

Фото: Shutterstock

или неке друге људске слабости погрешни у читавању неког снимка магнетне резонанце или слично. Управо у овом сегменту може се говорити о неоправданости страха од ВИ пре свега имајући у виду да лекар ВИ користи као својеврстан алат, али да коначну одлуку о томе да ли је, када већ говоримо о радиологији, прегледом нешто дијагностиковано или је резултат прегледа негативан доноси управо радиолог. Практично посматрано, у примеру који смо навели, ВИ може да се употреби зарад обављања већег броја прегледа али на начин да, уколико се на неком снимку примети одређена аномалија, лекар треба да буде тај који ће описати примећену промену.

Оно што такође забрињава верујуће особе, а у вези с применом ВИ у свакодневици живота, јесу епизоде попут оне која се збила у Цркви Светог Павла у немачком граду Фирту 2023. године. Наиме, проповед у овом, тада препуном храму, у склопу протестантског богослужења, произнео је један од четири аватара (два младића и две девојке). Речи проповеди проистекле из аватара генерисаног вештачком интелигенцијом дотицале су се питања остављања прошлости иза себе, фокусирања на изазове садашњости, превазилажења страха од смрти и негубљења поверења у Исуса Христа.^[7] Питање које се намеће је свакако у вези с циљем једног оваквог експеримента, то јест шта се њиме хтело постићи. Остављајући по страни краткотрајни елемент феномена и фасцинације, употреба ВИ у религији, без обзира на то о којој религији је реч, носи у себи одређену дозу дрскости

која се, између осталог, огледа у покушају не само да се „замени“ човек као суштински битан чинилац богослужења него и да се на одређени начин „замени“ Бог, што је немогуће и неприхватљиво из перспективе правоверних и верујућих. „Ја сам пут и истина и живот; нико не долази Оцу осим кроз мене“ (Јован, 14, 6). С друге стране, овакви експерименти на видели изводе оно што заправо изазива страх код верујућих људи, а то је злоупотреба ВИ од стране оних који јој задају „задатак“, то јест који је усмеравају према одређеним сегментима човековог живота. Такав изазивачки приступ контролора ВИ према религијским осећањима човека контрапродуктиван је за све јер не само да се изазивају непријатност и nelaгода код потенцијалних „конзумента“ онога шта нуди ВИ него и код особа које су усмеривачи и контролори ВИ заправо ствара душепогубни осећај да се буде „као богови“ (Постање, 3, 5), осећај који је злоупотребљен у прародитељском греху.

6. Закључак

„Страх може да буде значајан мотивациони фактор у социјалном и политичком понашању. Култура страха је оруђе којим се служе елите да би контролисале и усмеравале пажњу нижих слојева у правцу који елитама погодује и омогућава им лакше одржавање моћи“ (Luknar, 2023, str. 153). Када се овоме придода околност да савремени јавни живот функционише на основу информација

[7] <https://www.danas.rs/svet/vestacka-inteligencija-odrzala-propoved-u-crkvi-u-nemackoj/> (приступљено 15. 5. 2024).

које појединац конзумира „онлајн“, то јест упијањем информација чије су реалност и тачност неретко упитне, заиста се лако можемо обрести у ситуацији да управо захваљујући полуинформацијама постајемо преплављени најразличитијим страховима. Страх од ВИ има своје оправдање првенствено уколико је реч о њеној злоупотреби. Врсте злоупотребе могу бити заиста најразличитије и бављење њима захтева ширу анализу поткрепљену мултидисциплинарним приступом. Уколико у најширем смислу, из перспективе верујућег човека, погледамо на поменуте врсте злоупотребе ВИ, јасно се примећује да је она заправо оруђе у рукама оних особа које, из њима знаних разлога, устају на богоустановљени поредак. Управо из тог разлога у верским заједницама одговорност је на људима који су постављени да буду духовни руководитељи верника јер се од њих очекује да првенствено сами сагледају проблеме с којима се суочава савремени човек те да потом, кроз комуникацију с верујућим људима, њих усмере према томе како и на који

начин избећи изазове и злоупотребе онога што нам нуди технолошки напредак у најширем смислу речи. Верске заједнице се све чешће баве питањем ВИ и изазова које она доноси са собом. Како би се избегле предрасуде и априори одбијања употребе ВИ, пожељно је да се свештенство, односно верујући у ширем смислу, подробније упознају с наведеним феноменом. Из данашње перспективе нама изгледа несхватљиво али сетимо се да је нешто тако уобичајено, као што је обичан кромпир и његово увођење у исхрану људи на нашим просторима својевремено био огроман проблем. Готово идентична ситуација јесте и с прихватањем ВИ од стране верујућих особа. Свакако је добро имати осећај промишљености, опреза па и страха од ВИ, али пре свега због могућности њене злоупотребе јер, ако се сетимо речи апостола Павла: „Све ми је дозвољено, али све не користи; све ми је дозвољено, али не дам да ишта овлада мноме“ (1. Кор. 6, 12). „Све ми је слободно, али све не користи; све ми је слободно, али све не изграђује“ (1. Кор. 10, 23).

References/Литература:

- Durđević, S. (2004). God's Church of the Seventh-day Christians – Anthropological Approach. *Religija i tolerancija*, No. 2, 119–133. Available at: <https://www.ceir.co.rs/index.php?strana=images/stories/rit.php&ostalo=02> [In Serbian]
- Halilović, N. (2016). God's commandments in terms of developing moral education among students. *Novi Muallim*, XVII (68), 3–9. Available at: <https://ilmijja.ba/ojs/index.php/casopis1/issue/view/75> [In Bosnian]
- Janković, B., Janković, N. (2010). Homicidum. *Engrami*, XXXII (3), 79–88. Available at: <https://www.engrami.rs/downloads/engrami-3-2010.pdf> [In Serbian]
- Lipij, A., Bojić, Lj., Cvetković, V. (2023). Artificial intelligence and Holy Fathers: Holy Fathers' guide through the challenges of the artificial intelligence and super-intelligence. *Crkvene studije*, No. 20, 193–209. DOI: https://doi.org/10.18485/ccs_cs.2023.20.20.11 [In Serbian]

Luknar, I. (2023). Sociocultural conceptualisation of fear. *Srpska politička misao*, LXXIX (1), 143–161. DOI: 10.5937/spm79-42727 [In Serbian]

Prodić, S. (2024). *Essays on the relationship between religion and politics*. Beograd: Fakultet za evropske pravno-političke studije. [In Serbian]

Internet sources / Интернет извори

Artificial intelligence held a prophet in the church in Germany. Available at: <https://www.danas.rs/svet/vestacka-inteligencija-odrzala-propoved-u-crkvi-u-nemackoj/> (Accessed on 15 May 2024) [In Serbian]

Christian Behaviour (2024). Available at: https://www.adventisti.net/o_nama/verovanja/zivot/hriscansko-ponasanje/ (Accessed on 28 May 2024) [In Serbian]

How many people in Serbia are religious (13 April 2024). <http://www.021.rs/story/Info/Srbija/105636/Koliko-ljudi-u-Srbiji-je-religiozno> (Accessed on 12 May 2024) [In Serbian]

Jevtić, A. (2020). *Artemije's sect – parasynagogue and parachurch*. Available at: <http://www.eparhija-prizren.com/sr/vesti/episkop-atanasije-artemijeva-sekta-parasinagogaparackva/> (Accessed on 13 May 2024). [In Serbian]

128 |

Slobodan Đ. Prodić

Faculty of European Legal and Political Studies
Belgrade (Serbia)

Fear of artificial intelligence initiated by religious feelings

Summary

Artificial intelligence is a specific phenomenon which largely affects modern society. Being a relatively recent phenomenon, inside communities undergoing the desecularization process, artificial intelligence inevitably leads to the question as to how and in what way it has been accepted by believing people. Believers' opinions about artificial intelligence are divided. In a number of them it causes fear and extremely negative feelings. The most frequent reason for it is the insufficient familiarity about what artificial intelligence is and what its place in modern society is. As for religious communities, huge responsibility about the attitude towards artificial intelligence is actually assumed by clergy and their willingness to speak about it to people they have been entrusted with for spiritual guidance.

Keywords: artificial intelligence, religion, fear